

Østrig. Den kun 31-årige Sebastian Kurz var manden, der talte Merkel midt imod under flygtningekrisen og fik stoppet »Balkanruten«. Nu står han til at blive Østrigs næste kansler efter søndagens valg.

Fornyeren fra højre

Af JESPER VIND

Den største genistreg, østrigerne nogensinde har lavet, var at overbevise verden om, at Hitler var tysker og Mozart var østriger, skrev den britiske historiker Roger Moorhouse for et par år siden. Den slags spydigheder bliver taget ilde op i Østrig, men sandheden er, at den tyske og østrigske historie på mange måder har flydt sammen, især i de grænseområder, hvor Mozart og Hitler blev født.

I nyere tid har landenes grænser været klarere adskilte, men politisk har østrigere og tyskere langt hen ad vejen fulgt de samme sigtelinjer. Efter nazismens endeligt i 1945 førte begge lande en konsensus- og stabilitetspolitik. I Østrig var det i mange år normen at have »store koalitioner« mellem socialdemokrater og kristendemokrater, hvilket Forbundsrepublikken også har været præget af i flere valgperioder – især i de senere år.

Da Østrig i 1995 blev optaget i EU, blev den fysiske grænse til Tyskland igen mindre tydelig, og inden for EU-samarbejdet blev alpelandet notorisk kendt for at følge Tyskland i næsten et og alt. En udbredt vits blandt EU-embedsmænd var, at når Tyskland foreslog noget, gættede man i EU-systemet straks på, hvem der først støttede det: Luxembourg eller Østrig?

Men på det seneste er Østrig begyndt at spille en noget anden rolle i EU. I stadig større omfang samarbejder man med de østeuropæiske Visegrad-lande: Ungarn, Tjekkiet, Slovakiet og Polen – og i stigende grad distancerer man sig fra Tyskland.

Kometkarriere

Hvis der er én, der personificerer den nye østrigske linje, er det den konservative politiker Sebastian Kurz. Selv om han kun er 31 år, står han til at blive ny kansler for de ni millioner østrigere efter valget på søndag.

Kurz kommer fra landets kristendemokratiske parti, ÖVP. Hans kometkarriere tog for alvor fart, da han som 24-årig blev statssekretær for integrationsministeren i Wien. Tre år senere, i 2013, blev han udenrigsminister i den socialdemokratiske-konservative regering under ledelse af kansler Christian Kern (SPÖ). Her stillede han sig i spidsen for en stadig strammere flygtninge- og udlændingepolitik.

Kurz trådte for alvor i karakter i 2015-16, da flere millioner flygtninge og migranter tog mod Nordeuropa ad den såkaldte Balkanrute. Det skabte kaotiske scener langs ruten, ikke mindst i Østrig, som flygtninge skulle igennem for at nå frem til det Tyskland, der gæstfrit havde åbnet sine grænser. I februar 2016 tog udenrigsminister Kurz initiativ til at lukke Balkan-ruten sammen med en række vestlige Balkanlande.

Dermed trodsede Kurz og den østrigske regering direkte den EU-kurs, som Angela Merkel havde forsøgt at udstikke. Kurz var åbenmundet i sin kritik af den tyske kansler, og i Østrig opnåede han stor folkelig popularitet – blandt andet fordi han effektivt udnyttede de nye sociale medier til at brande sig som en politiker, der lyttede til folkets bekymringer.

I år blev Kurz valgt til formand for ÖVP og sørgede for, at det nu opstiller under navnet »Liste Kurz«. Han fik nærmest enevældig magt over partiet og stod for udvælgelsen af kandidater, herunder mange politisk uafhængige. Straks efter erklærede han, at det var på tide at opløse den store koalition, hvorefter forbundskansler Kern var nødt til at udskrive valg.

Kurz står for fornyelse

De aktuelle meningsmålinger viser, at 33 procent af vælgerne vil sætte kryds ved »Liste Kurz – ÖVP«. Dermed står partiet til at blive Østrigs klart største parti.

»Der er en længsel efter noget nyt og anderledes. Det er lykkedes Kurz at få sit parti til at fremstå som en ny bevægelse – også selv om ÖVP er fra 1945,« siger professor i politik

ved Donau-universitetet i Krems, Dr. Peter Filzmaier, til Weekendavisen.

Både Socialdemokraterne, SPÖ, og det indvandrings-fjendtlige, højrepopulistiske Frihedsparti, FPÖ, kan regne med en opbakning på omkring 25 procent af vælgerne. Resten af vælgerne spås at stemme på småpartier som De Grønne og det liberale NEOS.

Det helt centrale emne i valgkampen har været udlændingepolitikken. Her har også SPÖs Christian Kern, den siddende kansler, ført en hårdere linje end tidligere, men uden succes. Professor Filzmaier vurderer, at SPÖ har dummet sig, fordi »al erfaring viser, at det politiske centrum-højre vinder, når lov og orden-temaer bliver omdrejningspunktet i den politiske kommunikation.«

Kurz og ÖVP har ført sig frem med en hård retorisk linje og krævet en begrænsning af indvandringen og større kulturel integration, ligesom man har kritiseret EU's aftaler med Tyrkiets præsident Erdogan.

Men både SPÖ og ÖVP udfordres af Frihedspartiets Heinz-Christian Strache, der har tordnet løs mod de andres »slappe« politik og mod udlændinges angivelige hang til bandekriminalitet og misbrug af det sociale system.

Strache er en af Østrigs mest kontroversielle politikere. Han var som helt ung med i nogle kryptonazistiske foreninger. Det er dog en fortid, som han lægger afstand til ved blandt andet at appellere stærkt til Østrigs jødiske borgere.

Valgkampen er i pressen blevet kaldt den »nedrigste til alle tider«, og i det spil har alle deltaget. Socialdemokraterne er for eksempel blevet afsløret i at planlægge en Trump-inspireret tilsmudsnings-kampagne, hvor man med falske Facebook-sider ville skræmme midtrevælgere bort fra Sebastian Kurz.

Men når valget er overstået, vil Kurz efter alt at domme skulle danne regering. På forhånd har de konservative og

socialdemokraterne erklæret, at de ikke danner en ny stor koalition. I stedet kan Østrig få en mindretalsregering, som det kendes fra Danmark, men det er også muligt, at Kurz laver en koalition med Frihedspartiet.

Sidst det højernationaltional FPÖ var i regering, fra 2000 til 2005, vedtog de øvrige EU-lande skrappe sanktioner mod Østrig, fordi flere af FPÖ's toppolitikere, blandt andre den daværende leder Jörg Haider, havde et apologetisk syn på landets nazistiske fortid. Sanktionerne var dog ingen succes, og ingen kan forestille sig, at EU vil gentage dem.

Helhjertet støtte til EU

En regering under Kurz' ledelse kommer, ifølge professor Filzmaier, ikke til at medføre en revolution i Østrigs udenrigspolitik. ÖVP er dybest set et klassisk pro-europæisk parti, og Kurz bakker helhjertet op om EU-samarbejdet – og kræver, at hans fremtidige koalitionspartner skal gøre det samme.

Den unge kanslerkandidat har udtalt sig meget skeptisk om den franske præsident Emmanuel Macrons forslag om en stærkere politisk-økonomisk sammensvejsning af Eurozonen, især ideen om, at de rige eurolande i langt højere grad skal være med til at dække de sydeuropæiske EU-landes statsgæld. I det spørgsmål støtter han helhjertet den tyske regering.

Samtidig har han i tale efter tale betonet, at Østrigs fremtidige udenrigspolitiske rolle er at være »en bro mellem Visegrad-landene og Vesteuropa« – uden dog at dele flere østeuropæiske lederes voksende skepsis over for EU.

»Når det kommer til stykket, har Kurz ingen interesse i at alliere sig for tæt med lande som Ungarn eller Polen. Kurz ser EU som en del af løsningen og ikke som en del af problemet,« siger professor Filzmaier.

»ÖVP er søsterparti til det tyske CDU/CSU, og jeg venter, at man grundlæggende vil orientere sig mere mod Tyskland, også selv om Kurz gerne kritiserer Angela Merkel.«

Kina. Kommunistpartiet holder sit vigtigste møde i fem år. Partiets i forvejen stærke leder, Xi Jinping, har gennem udrensninger styrket sin position forud for partikongressen.

Men der er grænser for hans magt. Og han er ingen formand Mao.

Xi den (temmelig) Store

Af PETER HARMSEN

Det er en på papiret massivt styrket kinesisk præsident, Xi Jinping, som onsdag kan åbne kommunistpartiets kongres i Beijing. Alle den 64-åriges farligste rivaler er ryddet af vejen, og i nogle tilfælde tillige anbragt sikkert bag lås og slå. Xi, der også er partiets generalsekretær, har i løbet af sine foreløbig fem år ved magten placeret sig mere solidt end nogen anden kinesisk leder i årtier, ved egen formåen og gennem omstændighedernes heldige spil.

Det var der ingen, der havde forestillet sig, da Xi formelt blev leder af partiet i 2012. Og hvis det går, som Xi ønsker – eller som iagttagere tror, at han ønsker – vil han også beholde magten i længere tid, end nogen dengang anede. Der er vedholdende forlydender om, at han arbejder på at ændre reglerne, så han ikke behøver at gå af i 2022, som normerne i partiet foreskriver. Måske bliver det ved at genindføre posten som formand, der ellers er afskaffet og udelukkende forbindes med den engang gude-lignende Mao Zedong.

»Onkel Xi« bliver Kinas nuværende leder kaldt i den statskontrollerede presse, som bombarderer landets 1,3 milliarder borgere med stort og småt om hans virke ude og hjemme og dermed bidrager til noget, der kan minde om Mao-tidens personkult. Alligevel er Xi ingen Mao. Selv om han er både præsident, partileder og øverstkommanderende for militæret, er han ikke enerådende.

Det handler partikongressen, den 19. i rækken, også om. De i alt 2.287 delegerede, et snævert udpluk af partiets 90 millioner medlemmer, skal i løbet af den cirka ugelange begivenhed vælge en ny centralkomiteé og et nyt politbureau. Men interessen samler sig først og fremmest om, hvem der opnår en plads i politbureauets stående udvalg, som i øjeblikket har syv medlemmer. Spørgsmålet er, hvor mange Xi-loyale der ender med at blive valgt ind. Kinas fremtid – og verdens – afhænger af det.

Kongressen kommer til at foregå bag lukkede døre. Man kan spørge, hvilket formål hemmelighedskræmmeriet egentlig skal tjene, for det meste er besluttet på forhånd igennem forhandlinger, som har varet i måneder, endda år. Men det bidrager i hvert fald til helhedsindtrykket af et nøje koreograferet skuespil.

Dyrkelsen af Xi

Godt nok ligner kinesisk politik umiddelbart politik andre steder. Den er domineret af midaldrende mænd med slips og sorte habitter. Men under overfladen er det meget anderledes. Terminologien nærmer sig en slags kode, hvor sært klingende udtryk giver en idé om magtforholdene. Et eksempel: Xi blev sidste år udbråbt til at udgøre »kernen« i partiets øverste ledelse.

Det er det samme som at sige, at han er noget helt særligt. For kinesere med et minimum af historisk viden vil være klar over, at kun tre

tidligere ledere har haft en lignende betegnelse knyttet til sig, herunder Mao, naturligvis.

Det er vanskeligt at være modstander af Xi, fortæller Wu Guoguang, der er tidligere rådgiver for den kinesiske regering og i dag professor i politologi ved University of Victoria i Canada.

»Selv om der er modstand mod Xi inden for kommunistpartiets rækker, er det ekstremt svært for den type modstand at udøve nogen form for indflydelse i dagligdagen. Men i løbet af den proces, der er gået forud for partikongressen, hvor magten er blevet fordelt mellem fløjerne, har modstanderne af Xi måske kunnet forhandle sig til at beholde en eller anden form for marginal indflydelse,« siger han.

Xi Jinping har ikke bare tilkæmpet sig sin position. I et vist omfang har han fået den foræret. Han blev generalsekretær for partiet på et tidspunkt med voksende frustration i eliten over den tilstand, som hans forgængere havde efterladt den store organisation i. Korruptionen blomstrede efter ti år med en – efter kinesiske forhold – svag kollektiv ledelse. Der var behov for en stærk leder, som kunne sætte tingene på plads.

Xi var manden, partiets grå eminencer ventede på. Han havde den rette kombination af tålmodighed, taktisk snilde og hensynsløshed, der skulle til for at gennemtrumfe de nødvendige forandringer. Især har han fra dag ét stået for en både frygtet og populær indsats mod korruptionen, en kampagne, der har ramt høj og lav – »tigre og fluer«, som det hedder på kinesisk. Det har kostet dyrt for politikere som den tidligere handelsminister Bo Xilai, der engang blev regnet for en mulig kandidat til topledelsen, men nu afsoner en livstidsdom.

Kampen mod særinteresser

Temaet for de næste fem år vil vise sig med større tydelighed under kongressen, men økonomien kommer altid i højsædet. Efter 30 år med høj vækst er

et vendepunkt nået. Kina har allerede verdens næststørste BNP, så kvantitet er ikke længere et mål i sig selv. Nu gælder det bæredygtighed, ikke mindst af hensyn til miljøet. Det kræver reform af de store, tunge og ineffektive stats-ejede virksomheder, og her råder magtfulde særinteresser, fortæller Hiroki Takeuchi, en Kina-iagttagere fra Southern Methodist University i Dallas.

»Det er et kæmpe problem. Der er to grupper af politikere. Den ene mener, at bæredygtig vækst er vigtig, og at reformer er nødvendige. Den anden hævder, at reformer vil true store dele af den statsjede sektor, og da netop den sektor er en af partiets vigtigste støtter, modsætter de sig reformer,« siger han.

Men selv om Xis kurs har været kontroversiel, har det samtidig været vigtigt at bevare facaden og opretholde forestillingen, eller illusionen, om enighed uadtal, fortæller Matthias Stepan, en ekspert i kinesisk politik ved Mercator Institut for Kinastudier i Berlin.

»Det er indlysende, at Xi Jinpings reformer har skabt både vindere og tabere. Ikke desto mindre har han styrket partiets autoritet og dets legitimitet som landets ledelse. Så længe hans reformdagsorden ikke fører til fiaskoer, som han utvetydigt kan bebrejdes for, vil enhver opposition inden for partiet foregå i det skjulte,« siger han.

Ingen formand Mao – eller Deng

Det kan dog også godt lade sig gøre at overvurdere Xi Jinpings magt. Når han bliver kaldt for Kinas stærkeste leder siden Mao, er det en hån mod eftermælet efter Deng Xiaoping, som dominerede kinesisk politik fra slutningen af 1970'erne og to årtier frem, og som gennem sine epokegørende økonomiske reformer har gjort mere end nogen anden, inklusive Mao, for at skabe det Kina, vi kender i dag. Deng hentedede ikke sin magt gennem formelle titler og officielle hverv, men i kraft af et virke for kommunistpartiet, der rakte tilbage til begyndelsen af århundredet.

Jerome Doyon, en Kina-ekspert ved tænketanken European Council on Foreign Relations i Paris, forklarer: »Xi har konsolideret sin indflydelse på institutionel vis, ved at centralisere magten omkring sig og starte forskellige styringsgrupper med sig selv i spidsen. Den slags var ikke nødvendigt for Deng Xiaoping, der simpelt hen kunne samle magten omkring sig gennem sine personlige forbindelser og sin aura,« siger han.

Xi har sikret sin magt ved dygtigt at have navigeret sine støtter ind i vigtige positioner, samtidig med at han har udmanøvreret fjender, reelle som potentielle. Det er sandsynligvis på den baggrund, man skal se chokbeslutningen for to uger siden om at udrense en af partiets tidligere stjerner, den 54-årige Sun Zhengcai, chef for kommunistpartiet i den sydvestkinesiske millionby Chongqing.

Sun Zhengcai blev valgt til partiets 25

medlemmer store politbureau ved den sidste partikongres i 2012. De fleste iagttagere havde regnet med, at han i denne omgang ville blive forfremmet til politbureauets stående udvalg, med henblik på en toppost i den generation af politikere, der kommer efter Xi. I stedet bliver han nu undersøgt for en række ikke nærmere definerede forbrydelser. Om beskyldningerne passer eller ej er mindre væsentligt.

»Sun Zhengcai blev fjernet med henblik på at ødelægge den aftale om det kommende generationsskifte, som blev besluttet på den sidste partikongres. Samtidig er det en advarsel til de delegerede mod at gøre noget som helst, der kan forstyrre eller udfordre Xis planer for den forestående kongres,« siger Wu Guoguang, den tidligere regeringsrådgiver.

Det svære generationsskifte

Hvis Xi er ude på at nedbryde den eksisterende konsensus om, hvornår og hvordan partiet skal overdrage magten fra én generation til den næste – og det er fortsat et stort hvis – så er der flere mulige scenarier.

Reglerne om ti år i sadlen gælder formelt kun for præsidenten. Xi kunne fortsætte som både partileder og øverste militære chef. Selv om det ville gå imod partiets uformelle normer, ville det ikke bryde nogen skrevne regler. Men det ville indføre en risikabel præcedens og et element af uberegnelighed, fortæller Zeng Jinghan, en Asien-ekspert ved Royal Holloway, University of London.

»Hvis der bliver slået en streg over eksisterende regler og normer, hvad vil der så være tilbage til at regulere magtoverdragelser i fremtiden? Uden disse regler og normer vil magtoverdragelse altid være perioder med krise og ustabilitet, ligesom vi så i Mao-tiden,« siger han.

Xi Jinping er partiets mand, helt og holdent. Det ligger i blodet på ham. Han er søn af en af Mao-generationens revolutionære helte, og han føler sig ikke specielt bundet af uskrevne normer, som kun har et par årtier på bagen. Hvis han mener, at han gavner Kina og kommunistpartiet ved at blive siddende længere end, hvad normerne siger, så vil han gøre det.

Men han står over for en farlig balancegang. Før han kom til, var kommunistpartiets ledere langt om længe blevet enige om en fast procedure, der skulle sikre forudsigelighed ved hvert magtskifte. Ti år til hver generation af ledere, ikke længere. Hvis Xi bryder med netop den tradition, risikerer han at indføre et moment af kaos, som i det lange løb kan svække kommunistpartiet, ifølge Takeuchi fra Southern Methodist University i Dallas.

»Det er et dilemma for Xi. Selvfølgelig ønsker han at konsolidere sin magt. Men hvis han går for langt i den bestræbelse, vil han underminere selve grundlaget for kommunisternes etpartistyre,« siger Takeuchi. »Og han kan ikke lede nationen, medmindre etpartistyret er stærkt.«